

Vi er i krig. Det er ikke bare noget, jeg siger, det er noget, irakiske ministre siger. Irak er også i borgerkrig. FN's generalsekretær kalder det for det, der er værre end borgerkrig. Ud fra ethvert parameter er der mange mennesker, der hver dag dør som følge af vold, mange, der vælger at flygte fra deres hjem, mange etniske og religiøse spændinger osv., der er så mange, at vi, hvis vi ikke selv var en del af det, ikke selv var årsag til katastrofen, ikke ville tøve med at kalde det en borgerkrig.

Ifølge The Lancet vurderes mellem 400.000 og 900.000 mennesker at være blevet dræbt som følge af krigen. De anslår, at 655.000 døde som følge af krigen er et realistisk bud. Det svarer til godt 2 pct. af den irakiske befolkning, altså hver 40. iraker – 1 ud af 40. Jeg har haft lejlighed til i New York at høre en af forskerne bag rapporten. Den er blevet til på de selv samme forskningsmæssigt anerkendte præmisser, som man brugte efter tsunamien, og som også bruges i Darfur og i øvrigt mange andre steder. Vi kan derfor hverken foregøgle os selv eller verden, at der sker fremskridt i Irak.

Jeg plejer at indlede en forespørgsel med ordene, at jeg ser frem til debatten vel vidende, at vi formentlig efter 6 dræbte danske soldater, 2.900 dræbte amerikanske soldater og 655.000 dræbte irakere – civile irakere – igen, tror jeg, vil høre statsministeren sige: Nu synes jeg, vi skal se fremad; eller: Der er ikke noget at komme efter. Jeg håber, vi i dag får et stærkere svar.

Kl. 15.45

Vi er i krig i Irak. Det har udviklet sig katastrofalt. Intet er gået som planlagt, regeringen tog fejl, regeringen forvekslede ideologi og virkelighed. Regeringen kan selvfølgelig have svært ved at svare i dag. Jeg håber ikke, vi har sat regeringen i forlegenhed. Vi ved godt, at den amerikanske Baker-Hamilton-rapport først kommer i morgen, alligevel håber vi på, at regeringen er i stand til at give udtryk for et selvstændigt dansk synspunkt.

Besvarelse

Statsministeren (Anders Fogh Rasmussen):

Jeg vil i denne debat først og fremmest fokusere på de generelle civile og politiske aspekter af udviklingen i Irak. Terror har vi netop diskuteret under det foregående punkt, og de militære aspekter bliver behandlet senere i dag.

Jeg vil godt indledningsvis slå fast, at situationen i Irak er meget alvorlig, men det er vigtigt også at have den overordnede udvikling for øje. Irak er i gang med at omskabe sig fra et diktatur til et demokrati, og der er faktisk opnået meget. Rammerne for en helt ny, demokratisk orienteret fremtid for landet er skabt med en afstemning om en ny forfatning, to valg, indsættelse af et parlament – et parlament, hvor de centrale etniske og religiøse grupper har plads – og dannelse af en samlingsregering på baggrund af den nye forfatning.

Denne overgang fra diktatur til demokrati er det, den irakiske befolkning i stor udstrækning har støttet op om med den flotte valgdeltagelse ved de tre valg i 2005. Selvfølgelig den massive opbakning bag valghandlingerne er i sig selv et stærkt udtryk for den irakiske holdning til demokrati. Trods trusler mødte langt de fleste irakere op, og langt de fleste stemte. Dem skylder vi vores fortsatte støtte; dem kan vi ikke svigte.

Den folkevalgte irakiske regering har nu fremlagt sit regeringsprogram, og premierminister Maliki har præsenteret sin freds- og forsoningsplan. Parallelt med det er det irakiske parlament begyndt at virke. Der er fremlagt et ambitiøst lovprogram, ligesom der er nedsat en kommission, der skal gennemgå forfatningen og fremkomme med forslag til mulige ændringer.

Men der er fortsat store udfordringer, og jeg skal heller ikke lægge skjul på, at de demokratiske fremskridt er skrøbelige. Der er mange, som ønsker at spænde ben for en positiv udvikling. Det spørgsmål, man så må stille, er, hvilke udfordringer det så er, den irakiske befolkning og den irakiske regering står over for.

I den videre politiske proces er det helt centralt, at freds- og forsoningsplanen bliver gennemført. Det er vigtigt for en forbedring af sikkerhedssituationen, at der bliver skabt forsoning mellem de forskellige religiøse og etniske grupper i Irak, og det er kun irakerne selv, der kan gøre dette. Så skal der også findes holdbare løsninger på fordelingen af Iraks olieressourcer. Det spørgsmål bliver behandlet ved gennemgangen af forfatningen, ligesom parlamentet ventes at drøfte et udkast til en ny olielov i den nærmeste fremtid.

Desuden vil jeg pege på spørgsmålet om føderalisme, herunder oprettelse af nye regioner. Fra sunnitisk side frygter man, at det midterste og vestlige Irak, som er det mest ressourcerige område, bliver ladet alene tilbage, mens shiitterne i syd og kurderne i nord beholder hovedpar-